

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 50 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вреш ми очи і душу ми вивеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редация, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 15 кр. від стрічки.

Слово правди.

З Відня пишуть нам під днем 10-го жовтня.

В п'ятницю (7. жовтня) в полудне предложили заступники «Славянського христ.-народного Союзу» гр. Тунови постуляти народів руского, словінського і хорватского. Постуляти ті обіймають пекучі потреби згаданих народів, а основують ся на провідній точці програми правиці, що поставила собі задачію: перевести рівноправність всіх народів австрійських. Всякий, хто слідив внутрішню політику Австрії і її кабінетів, зрозуміє, що ся політика подавала народам, не виключаючи Поляків та Чехів, лише поступенно їх природні національні права. З тою обставиною мусіли почислити ся і «Союзани» і для того з konieczности і они обмежили свої постуляти до пекучих потреб. В тім лежить і більша порука зреалізованя сих потреб.

Гр. Тун прийняв делегатів «Союзу» прихильно. Инакше і не могло бути. Кабінет гр. Туна опер ся вже рішучо о правицю, тож з konieczности мусить він дбати о те, щоби поодинокі складові часті правиці були вдоволені. На разі однакож не міг гр. Тун делегатам «Союзу» сказати що-небудь позитивного, позаяк в часі авдієнції не був навіть в силі розглянутись в постулятах. Се лише могли почути делегати з уст президента кабінету, що правительство об'єктивно і прихильно розслідить жадане «Союзу» і виконає їх в міру можливости. Гр. Тун — се річ певна — стоїть на становиску рівноправности всіх австрійських народів і поручив ся делегатам не лише словом чести але і своєю совістю, що з сего становишка не зійде. Він і заявив делегатам «Союзу», що не обіцює бо-

гато з гори, але і виконає все, до чого з'обовяже ся. Гладких слів було мало, але за те щирість в заяві.

Підносимо ті головні моменти з авдієнції делегатів у гр. Туна, щоби спростувати ті вісти, які появилсь на днях в різних дневниках в тім напрямі. І так подали, приміром, віденські дневники, а за ними і галицькі, вість, мов то гр. Тун обіцяв руским послам дещо на поли шкільництва, але відкинув їх постуляти що-до справ «церковних і особистих». Вість та є чистою видумкою, взята просто з воздуха. Рускі послы не мали і не мають на увазі якісь «особисті» справи, а виключно добро загалу, розвій руского народу, розширене его прав національних та політичних і придбане рускому народови потрібних до сего розвою інституцій. История т. зв. «нової ери» не виказала доси, щоби рускі послы мали на оці свої «личні інтереси». Тож всякі підозріваня їх о личні амбіції були і остануть ся безосновні, полишать ся пустою балаканкою дуже незрілих а ще в більшій мірі несовістих руских політиків. Рівнож і «церковні» справи не були предметом постулятів руских послів. «Церковні» постуляти могли би вийти з інших, компетентніших кругів. А що так діла зложили ся, а не инакше, покаже недалека будучність.

Які постуляти поставили рускі послы державної ради до правительства? — се, поки-що, остане ся тайною. Рускі послы не ловлять риби поперед неводу, не хвалили ся множеством постулятів, але за те дбають з більшою интензивністю о виконанє сего, о що умінули ся і що узнали конечним для скріплення і розвою народу руского в Галичині і на Буковині. За ті постуляти постоять они за те з всею рішучістю. Про се знає гр. Тун, про се знає

і правиця, котра доси до постулятів «Союзу» відносила ся з всею льояльністю.

З постулятів руских послів доси осущений лише один, а то заснованє рускої гімназії в Тернополи. Міністер просвіти, гр. Білянд, розпорядив вже відкрите першої рускої паралельної класи, а небавом і вийде найвисше розпоряджене цісарске, позаяк руска гімназія в Тернополи має носити імя цісаря Франц-Йосифа, яко заснована в ювілейнім році Его панованя.

Слідуючі засіданя державної ради відбудуть ся в четвер і п'ятницю (13 і 14 жовтня). В суботу збере ся комісія угодова і поділить ся на три секції, дві по 10, а одну з 12 членів. Комісії ті поділять межі себе материял угодовий: справу банкову, митову і податкову. Говорять тут голосно, мов би лівія задумала в комісіях розвести обструкцію посредством довгих дебат і ставляня численних поправок. Сим способом мала би лівія спинити цілу угоду. Чи сї слухи оправдають ся, побачимо, коли поживемо. Нам видають ся они не конче імовірні. Лівія досить нашалїла ся в некористь своїх виборців, а мабуть ті виборці домагають ся вже нині від своїх послів всего, лише не обструкції в такій справі, якою є угода з Угорщиною. Наколи в чім інтересі лежить справедливе переведенє угоди з Угорщиною, то в першій лінії в інтересі сих виборців, що заступлені послами з лівії. По напій гадці лівія не думає про verkappte Obstruction в комісії угодовій, а про verkappten Rueckzug з авантурничої політики. Промисловці німецькі домагають ся усталеня відносно торговельних з Угорщиною. Теперішня непевність руйнує їх. Фабрики австрійські збували доси 30—40% своїх виробів на торгах угорських.

13

Право вистави застережене.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміграційного руху в 4 актах
Льва Лопатинського.

Особи IV. акту.

Всі особи знані;

Парубок.

Дівчина.

Акт IV.

(Хата Грицькова, тепер сільська крамниця, уряджена скромненько, але чистенько. По однім боці хати стіл з двома лавами, над ним висяча лампа, на столі газети. Люди сидять, пють чай, читають. Від часу до часу приходить хтось купувати, послухає, подивить ся тай піде.)

СЦЕНА I.

Якимчук сидить з людьми за столом. Марта з Орисею порав ся за лядою. Ксеня сидить з шитом по другій стороні, Юрко коло неї з книжкою в руках; входить Микола.

Микола. Дай Боже добрий вечер!

Дехто (з за стола). Добрий вечер!

Микола. А що, вже читали лист з Бразилії?

Гнат. Та ні, не можна допросити ся Івана. Чекаємо, тай годі дочекати ся.

Микола. Та давайте сюда, Іване, най читаємо! По селу уже чутка пішла за той лист. Кажуть, що в нім прийшли великі гроші.

Якимчук. Нема жадних грошей, казав левицкош; се тільки простий лист. От, що люди зараз не вигадують!...

Гнат. Так отворіть-же, най довідаємо ся, як нашим емігрантам веде ся!

Якимчук. Пождіть, пождіть, най вас кортячка не бере. Приїде Данило з міста, тогди розпечатаємо тай будемо читати.

Микола. Ей, хто знає: може він забавить ся, а ми-ж не будемо сидіти тут до ночі.

Якимчук. Незадовго приїде! Він поїхав ще рано, купити товарів до крамниці. От-от его не видко.

Гнат. Та на що нам его до того. От дайте хлопцеві, та най нам зрочитає. Ми-ж не поїмо того, що нам написано, лишить ся ще і для Данила.

Ксеня. Дайте вже того листа, тату, най гості так не просять ся. Та ви ж якийсь ту господар в крамниці!

Якимчук (витає лист). Та бо видиш, дитино, лист написаний до Давила — як я буду его розривав?

Ксеня. Так дайте, я розірву. Данило мені нічого не скаже.

Парубок. Овва, ви такі відважні? Як би так моя жінка, то я би йї за таке зараз прочитав евангеліє.

Всі. Та цить, мовчи! От ще застрашить жінку!

Ксеня. Нема мені чого страхатись. Мій чоловік ніколи і слова до мене не крикне голоснійше.

Парубок. То тільки так зразу. Але дальше, то він вже набере духу крикнути.

Ксеня. Ти, парубче, говориш так, бо ще не знаєш, що таке жінка. Тай мій Данило, доки ще парубком був — то ми бувало і поперецьмо і погніваємось. Він парубком то якоє і любити не умів! Аж коли ми повінчали ся, так тогди на правду полюбили ся.

Гнат. То вже ви его навчили любити, що? (сміх).

Ксеня. Ой, вам тільки що скажи, то зараз підіймете на сміх. Вже і на лист забули (до Юрка). Юрку! ходи сюда, сїдай оттут в середині та будеш читати. Я вже сама цікава... (розриває лист).

Юрко (роблять ему місце і оточують доккола).

Гнат (оглядає коверту). О, які там гроші! Порожня, аж вітер свище. Они би певно раді, коби ми їм післали.

Микола (показує на коверті). А дивіть, яка ту валіплена американська марка. Ото зробив

А що-ж стало ся би, як би Угорщина з конечности мусіла упорядувати свої митові і торговельні відносини до Австрії самостійно? Тоді половина фабрик австрійських мусіла би збанкрутувати в одній році, бо нових торгів для свого промислу Доли-тавщина доси не роздобула. Евентуальна обструкція лівниці в угодовій комісії нанесла би необчислимі шкоди лише краям, з котрих рекрутують ся послы з лівниці. Думаємо проте, що лівниця з конечности устаткує ся і не пустить ся на нові авантури.

Селянські зарібки.

Давно я носив ся з гадкою — пише незвичайний дописуватель Kurjer-a Lwowsk-ого — щоби змалювати сей «темний образ», бо на жаль і я сам закоштував того смачного кусня хліба. Але як з'убожілий селянин, а тепер дневний робітник, я не мав ніколи тільки часу, щоби свою гадку перенести на папір і через газету оголосити світу кривду бідних людей. Отже кидаю лопату, кільоф і тачки на сторону і беру перо до спрацьованої руки і хочу додати кілька барв до того «темного образка». Те, що князь Пузина написав о неретельній стопі винагородження робітника двірського, т. зв. форналя, є лише відхиленням рубця правди того сумного образу, і в практиці має ся оно багато гірше, як змалював теоретично князь Пузина.

Минувшого року в падолисті я не мав жадних средств до життя і був примушений вандрувати по околицях Львова, щоби вишукати собі службу. Підчас тої мандрівки я нересвідчив ся наглядно про положене робучого люду, що становить показне число і про его сумні відносини. Я стрічав спору людей аж з західної Галичини, зваблених шумними обітницями чи то вивідного бюра, чи то самих панів. Але нігде між ними я не стрітив роскоші, тільки жалі і наріканя на їх нещасну долю. Жонатий форналь в околиці Львова дістає 30, 35, 40 і 45 зр., 8—10 кірців гіршого збіжа, або т. зв. ординарйного, мешканє для жінки, опал і шесту часть морга під бараболі і — нічо більше. А коли дістає літру молока денно, то платня 24 або 30 зр. Корови по найбільшій часті не вільно ему держати, бо занадто збогатив би ся. За сю платню продав себе в неволю і не від досвітку до ночі, як пише п. Пузина, але від пів до четвертої години рано до 8, 9, 10 години в ночи мусить бути на ногах чи погода, чи слота — то все одно. Почислім тепер платню форналя а довідаємо ся, яке вигідне жите він може вести.

Припустім, нехай форналь має 40 зр. го-

тівкою, 10 кірців збіжа по 5 зр. разом 50 зр., мешканє 12 зр., опал 12 зр., поле під бараболі з обробленєм 5 зр., — загальна сума проте вносить 119 зр. Щоби можна хотіти би лихо працювати день за днем по 16—18 годин, бодай дверми рипати, потребує дорослий чоловік, при недостатку мяса, 1½ фунта хліба і літру молока на сніданє, обід і вечеру, 3 літри бараболі, пів літри ячмінної каші, або пшоняної, або фунт муки на клюски, а до того солонини на омасту бодай 10 декаграмів. Рахуючи те все після львівських відносин, то пожива форналя так представляє ся: 1½ фунта хліба 9 кр., молоко 4 кр., картоплі 6 кр., каші пів літри або фунт муки 6 кр., 10 дека солонини 8 кр., — разом 33 кр. денно.

Правда, що не багато? Навіть жадеи робітник з «Краківського» не контентував би ся тим. А бідного форналя не стати навіть на той магнатський збиток, а чому? — бо має жінку і діти і мусить з ними ділити ся, а сам з'їсть раз на день ледви трохи простої, картопляної зупи, або борщу і з тим мусить цілий день працювати. Щоби мати такий магнатський вікт, як я описав висше, треба на один квартал т. є. на 92 днів по 33 кр. — 30 зр. і 36 кр.; до того світло і сіль бодай 64 кр. — маємо 31 зр. А его загальний дохід на квартал вносить: платня на квартал 10 зр., півтретя кірця ординарйї, рахуючи пересадно по 5 зр. корець, разом 12.50 зр., бараболі 3 кірці по 1.40 зр., разом 4 зр. 20 кр. — разом все 26 зр. 70 кр. А де гроші на одіж? А де на удержанє жінки і дітей, коли на его удержанє самого показує ся недобір 4 зр. 30 кр.? Коли жінка сильна і здорова і не має малої дитини, то знов заробить 15—18 кр. денно і птиці домашної удержить бодай 4 курки, коли не поубиває їх властитель, а про вигодованє безроги нема і бесіди. Але коли жінка обтяжена кількорма дітьми (що буває найчастійше), то тій жінці мало очі не виплунуть від сліз.

Коли-б я навіть почислив ординарйне збіже в натурі і поділив у відношеню до осіб і днів на літри, то вийшло би то саме. Насуває ся тепер питанє, як може такий форналь вижити себе, жінку і діти, щоби не стати жертвою голодової смерті? Він примушений разом з жінкою і дітьми здобувати нелегальним способом, що тільки дасть ся, або кажучи инакше, мусить красти, коли хоче удержати себе при житю. Сам я був того свідком, а що не умію красти і дітей не хотів учити того, то я муєів покинути двір, бо мені вже на добре грозив голодовий тиф, помімо, що не лише я працював, але працював зі мною 18-літний син, а і так у двійку ми не могли заробити на жите жінки і трох малих дітей. Інші говорили мені: «В дворі, брате, треба уміти жити, щоби не зги-

нути з голоду; хто служить церкві, той з церкви живе...»

Як такий шляхтич, коли-б був послом, може боронити сільський варід в соїмі і в раді державній, коли під его дахом люд гине з голоду, а він дивить ся на те обоятним оком? Що такого форналя чекає на старість, коли дочекає ся єї щасливим трафунком? Торба і жечий костур — але не в Галичині, бо тут є закон про волокитство. Є в Галичині личности, котрим в дворі не збуває на нічим, а се такі, котрих жінки і діти тішать ся уродою і мають деякі взгляди у паничів, економів, а навіть у самих панів — але того, здає ся мені, не можна захвалювати.

А що доперва сказати про двірські мешканя для форналів під взглядом здоровля? Коли хто не вірить, прошу потрудити ся до Зубрі, три чверти милі від Львова на магістратський фільварк — его вправді державить не польський шляхтич — як там виглядає се помешканє? Перед порогом з недостатку иньшого місця гній, за стіною під вікном гній — і так, де лише я оглядаю мешканя форналів, всюди майже виглядають однаково і тільки з малими виїмками подібні радше на хліви безрог. Нічо дивного, що коли в такій місцевості вибухне епідемія, то майже завсїгди форнальські діти падають перші жертвою смерті, а чому? Ну, бо двірські обшари не належать під громадску поліцію, тільки мають осібний закон о двірських обшарах.

Що до лівництва, не знаю по яких фабриках працюють деінде сільські робітники і за яку платню, але тут у Львові я виджу, що сільський люд по фабриках працює багато ліше ніж міський робітник і за ним пошукують. А що до збитків в уборі, що побоюють ся деякі, щоби незадовго селянка не вийшла в рукавичках на жнива — мусять однак признати, що дома ледви суха бульба стає їм за поживліне, а діти ходять наго. Коли де, то у всхідній Галичині селянський убор не до завидуваня, а коли яка жінка має однокну хустину і купить собі парасоль, щоби охоронила єї від слоти, то через те не вчинила великого збитку і для тих, що на се дивлять ся криво, ще не забракне парасоль!

Вісти політичні.

Про діяльність славянського христ.-народного Союзу пише «Przegląd» в статі, надісланій з Відня ось-як: Надзвичайно скомпліковані є пертракції з християнсько-славянським клюбом, бо він обіймає Русинів, Словінців і Дальматинців. Кожда з тих «сполучених» фракцій ставить иньші жаданя, котрих не в силі спровадити під спільну міру. Русини, як здає ся, ставлять далеко сягаючі жаданя, не тільки що до реальних справ, але також що до особистих квестий,

дорогу той папір! (подають коверту по черзі і оглядають).

Юрко (читає). Дорогі країни! Я з ласки Бога здоров, але не коньче мені поводить ся добре. Ми набідили ся в дорозі, що крий Боже. На кораблі ми їхали, як ті телята у кулі, що не було де ні лягти, ні сісти, ані що їсти. Годували нас так, аби тільки з голоду ми не повмирили. Тай страва не була добра. Богато людей розхоріло ся та й померло. Бідували мало що не три неділі, доки аж станули на новій землі.

Гнат. От, бачите, яку брехню пускали агенти за цїсаревича, та Бог зна за що!

Микола. А бодай того Скубекого чорти скубали по смерті за то! Кілько народу він довів до нещастя!

Юрко (читає). У новім краю ми завнали сто раз гіршої біді.

Ксеня. Ой Боже, і там нема їм гаразду!

Гнат. А чи ми не казали їм сего заздалегідь? Самі собі винні.

Микола. Та цить, слухайте дальше...

Юрко (читає). Дві неділі тримали нас в іміграційнім домі. Нехар, плюгавство, та ще і їсти не було що. Ходилисьмо за прошеним хлібом, а як голод доскулив, то і не без того, що декотрий потягнув, що підпало під руки.

Всі. Встид, ганьба! Ото зробили щастє!

Юрко (читає). А потім дали нам землю. Але там більше води, як землі — мочар, очерет. А що на горбі, так сонце випалить, що тільки го-

рочий пісок сивіє. Мешкаємо у ямах, таких як у нас копають на бараболі. Їмо коріне з ліса, та збираємо бразилійску гербату. Ще ми ту не сіяли, та й не знаю, чи дочекаємо, бо повітре дуже нездорове. Богато людей умирає на жовту фебру. Се така погана слабість, що най Бог хоровить кожного від неї. За три дни тай вже чоловік готов. Та ще є ту якісь хробі, що залазять людям у шкіру і в'їдають ся глибоко аж до кости так, що треба їх вирізувати з живим мясом. Мої ноги цілі в ранах від тих хробів, а рани не хотять гоїти ся.

Ксеня. От дякуйте, тату, тепер Данилови, що відвернув нас від того нещастя.

Якимчук (киває сумно головою).

Юрко (читає). Живемо тут без церкви, та й школи нема; я вже трохи забув писати.

Микола. Або-ж він умів писати, неку єму?! Та хіба там навчив ся.

Юрко. Та се не Грицько пишуть, а їх син Онисько, що зі мною ходив до школи. Я щось пізнаю его письмо, але якесь дуже порозвертанє.

Де хто. А так, так, — бо старий не умів писати.

Юрко (читає). ...забув писати. Нема де помолити ся, потішити ся надїєю на Бога. Нема перед ким висповідати ся, страсти грїшний тягар з душі. Нема кому хрестити наших дітей, хоронити наші тіла. Люди живуть в безбожності, сидять на віру, а то із кількома жінками нараз; дівки неславлять ся; всі наші проклинають тут

свою долю. Тутешні Мериканці дивлять ся на нас, як на заволоків, гордять нами, як дикунами, брідять ся нас, як нечистої скотини, хоть ми тяжко працюємо у їх краю.

Якимчук. Ой так, так! Добра їм там не буде за те, що покинули рідну землю. Так само і жиди кинули свій край, тай розбрили ся по свїті, аби шукати користи. І за те они не мають гаразду. Най він хто-зна кілько назбирає золота і срібла і всякого добра, а все-ж він остане жидом, чужим, зненавидженим, погордженим заволокою. Так то, так!

Юрко (читає). Прийде ся нам хіба усім тут загинати на чужині. Де хто має гроші, той тікає звідси до Канади, там кажуть ліпше. Але до Канади треба грошей, хоть 800 долларів т. є. дві тисячі срібних. Нема для мене вже надії! Побачу вас, мої любі, хіба з того свїта, як Господь позволить моїй душі полинути почерез море у рідний край, подивити ся на наше село (жінки плачуть, дехто утирає крадьком сльозу). Напишіть мені, що коло вас чувати, як веде ся у моїй хаті? Поздоровіть всіх знакомих і приятелів. Скажіть Мошкови, що ми всі емігранти прокляли его душу; він має нас всіх на сумліню. Пишіть на купертї так: Amerika, Brasilia... (щось не можу прочитати).

Ксеня (плачучи). От, бідному нема і за морем щастя, ні долі.

Парубок. Бо може тільки зле вибрали місце. От у Канаді, кажуть, добре.

алис номінацій. Коли-б правця була дійсно автономічним сторонництвом, то передовсім Русини повинні би на спільній краввій підставі порозумівати ся з Поляками. Тимчасом бачимо, що цілком не зважаючи на автономічні теорії, за посередництвом клубу, що обнімає послів провінцій, найбільше віддалених від Галичини, ведуть переговори впрот з центральним правительством і вимушують уступства, не порозуміваючись попередно з Поляками. Отже такого рода «автономічна» організація парламентарної більшості стає причиною ущуплення наших історичних прав. Безпосередні уклади межі Поляками а Русинами могли би евентуально мати той добрий наслідок, що зроблені через нас уступства повинні би бодай чеснійших Русинів наповнити почутєм приязни і вдячності. Здобуване користий безпосередно на центральнім правительстві за помочю полуднево-славянського клубу і на тлі угоди з Угорщиною, привертає під «автономічною» фірмою ті самі недогідности, які істновали за централістичної управи Шмерлінга, а устали по році 1867. Тут перед міністром для Галичини, без призволення котрого не повинні доконувати ся жадні зміни в Галичині, отирає ся широке поле важної праці. Що до інших фракцій того клубу, то Дальматинці стремлять до влученя Дальмації до Хорвації, а «рівноуправлене» в їх понятю значить цілковите виперте всяких слідів італійської мови в Дальмації. Зі словінських послів крайніські суть ширими автономістами, бо мають в соїмі і в краю рішучу перевагу. Натомість стирийські, котрі творять меншість в провінції, дуже низько цінять теорію провінціоальної автономії, історично-політичної індивідуальности і т. д., отже домагають ся в остаточній консеквенції поділу Стирії і т. д. Вистарчає пригадати собі ті відмінні стремленя чинників, які входять в склад полуднево-славянського клубу, щоби зрозуміти трудність укладів правительства з тим клубом.

Париска преса доносить майже однодушно що трибунал касацийний ухвалить без сумніву ревізію процесу Драйфуса. Референт Бард буде потребувати на приготівлене свого справоздання 8 до 10 днів. Після Liberte відкрито крім документів, котрі пофальшував Гаврі, ще багато інших фактів, котрі мусять довести до ревізії процесу. Кажуть, що т. зв. «цісарського листу» то є фальсифікату листу цісаря Вільгельма нема в актах Драйфуса в оригіналі, а є лиш фотографічна копія. Фотографія представляє блякетт кабінету цісаря Вільгельма, на котрім піби то сам цісар заохочував амбасадора графа Мінтера, щоби він користувався услугами Драйфуса, котрому на случай війни мали бути зацепнене дуже поважне становище в німецькій армії. Клеменсо доказує в «Аугоге», що фальсифікат той купило за 27.000 зр. не міністерство війни, але міністерство справ заграничних. Тодішній міністер Ганото вірив сьвято в автен-

тичність того листу. — Вчора розійшла ся була в Парижі чутка о арештованю майора Льота з генерального штабу. Мав він в штучний спосіб приготівити фотографію, представляючу Пікарта разом з Шварцкоппеном піби то в Карльсризі. Ну, коли би лиш половина того всего, що тепер говорять, була правда, то показало би ся, що французський штаб генеральний, з виїмкою кількох найвисших шефів, був добре з'організованою ватагою фальшивників, обманців і злодіїв, котрим шпігунська служба при війську давала широке поле до їх ремісла.

Міністерство судівництва розіслало під даотою з дня 30 вересня с. р. до всіх президентів висших судів краєвих обіжників, заборонячий судям брати участь в політичних агітаціях, бо на тім терпить повага судейського стану і об'єктивність в видаваню засудів. Політичні агітації судових урядників будять підозрінє, що засуди сторонничо реферовані. Судії повинні також бути дуже обережні в соціальних відносинах; длятого обіжник звиває президії, щоби з цілою повагою і строгостию поборювали політичні агітації судій. Розпорядженє домагає ся дальше, щоби елементи не приносячі судейському стану великої чести, старано ся спонукати до вступленя з того стану. Президії повинні при обсаджуваню посад узгляднювати всі наведені услівя. Обіжник має бути відчитаний всім судовим урядникам.

НОВИНКИ.

— **Отворенє наукового року 1898/9** в політехнічній школі у Львові відбуде ся в суботу 15-го с. м. після сеї програми: О 10-ій год. рано торжественне богослуженє в костелі св. Марії Магдалини. О 11-ій год. в сали політехніки; а) справозданє уступаючого ректора за рік 1897/8; б) промова нового ректора; в) відчит проф. Льва Сирочинського на тему: Гірництво в Галичині перед 50-літими а нині.

— **Перенесеня і іменованя в судівництві.** Перенесені адюнкти судові: Тадей Ліс з Белзця до Луки, Ігн. Кавецкий з Товмача до Монастириск, Стан. Ольшевский з Лопатина до Бурштина, Юрій Тарнавский з Сольки до Сучави, Іван Цурковский з Обертана до Радехова, Стан. Пшиби-славский з Радовець до Вашковець, др. Орест Балсану з Серета до Гурагумори, Гавр. Роттер з Радехова до Бірки, др. Ромуль Райт з Станець до Радовець і Стан. Даніель з Вишнів-чика до Римова. — Адюнктами судовими іменовані: Ілія Ілляевич в Сольці, Адам Новаковский для Обертана, Рудольф Штадлер для Вишнівці, Йосиф Пйонтковский для Делятина і Михайло Сливинский для Лопатина. — Канцелярийний офіціаль Франц Грубер іменованій начальником помічних урядів в окружнім суді в Коломиї.

— **Вісти з Еп. Перемиської.** До львівської духовної семінарії на І рік св. Богословія прийняті слідоучі кандидати з перемиської епархії: Бодревич Данило, Вербенець Волод., Гамерський Іван, Гарбовский Николай, Гмитрасевич Йосиф, Горошко Іван, Дорош Стефан, Калнич Лев, Комарницький Мих., Кончило Віктор, Кикта Павло, Левицкий Лаврентій, Лясяк Мирослав, Малиарчик Алексей, Новак Климентій, Пинило Василь, Усцький Мирослав, Химяк Кароль, Федонович Лев, Шова Володимир, Чехович Йосиф, Чичило-вич Анатол. — Завідателем деканата устрицького іменованій дотеперішній містодекан устрицький і парох в Берегах долішних о. Николай Чайковский. — Префектом при духовній семінарії у Львові іменованій Вандзиляк Константин — Завідателства получили: Чижевич Симеон в Новиці дек. біцкого, Теодор Савойка в Вороблянці дек. любачівського. — Сотрудництво в Грабі дек. дуклянського получил Петро Каламунецкий.

— **Телеграфістам** постановило правительство підвищити платню. По 5 літах служби кожда з них одержить підвищенє о 60 зр. річно. Нещасна доле!

— **Цікавий клієнт.** До канцелярії адвоката д-ра Ф. прийшов оноді рано, мабуть в якийсь правничій справі, молодий панок. Пан меценас в тій хвили був занятій, тож льокай попросив молодого клієнта зачекати на канапі. Але ждучому сприкрило ся чекати, отже взяв пальто, парасоль і иньші не свої річи і — пішов. Незадовго потім агент Шляфенбер віднайшов украдені річи у ганделесів, а ідучи за їх вказівками арештував одного підозрілого панка, але сей випрає ся рішучо крадежи, при котрій не було сьвідків.

— **Напад на сьвященника.** До арешту в Яслі всаджено державця парохіяльнихдібр в Осківці за те, що стріляв до тамошного адміністра-тора кс. Менского в хвили, коли той їхав до Перемишля здавати конкурсний іспит.

— **Бурмістр злодієм.** Велику сензацию викли-кало свого часу арештованє б. бурмістра прас-кого передмістя Альойзія Янди за крадіж. Янда уходить за богатого чоловіка, є властителем ре-альности і був би найпримірнійшим на сьвіті горожаном. Коби не війшов був з другим зло-дієм Францом Мандою в спілку і не купував від него річий, крадених на залізничім двірці. Манда при карній розправі признав ся до крадежи, котру сповняв в порозуміню з бурмістром. Янда випер ся всякої вини. Обох засуджено на 4 місяці в'язниці.

— **Загадочне убийство.** В Мільци виконано в тих днях з неваної причини скритоубійчий замах на механику Людвіку Залескім. Около години 8-ої вечером, коли Залеский в своїм мешканю їв вечеру, вистрілив хтось з подвіря через вікно з пістолета, а куля поцілила Залеского в голову з заду за правим ухом. Тяжко раненого відвезено до шпиталю в Кракові, а підозріваного о замах Вільгельма Гелінгера, як також підозрілу жінку Залеского ареш-товано.

— **Бійка з жандармами.** В Нагірянці, селі по-віта чортківського, заняті при будові залізничї робітники попили ся і зачали виробляти коло бараків грубі жарти. Грамадский поліціянт, що патролював при канцелярії заряду будови, попросив пняих, щоби успокоїли ся. Але робітники замість розійти ся, почали бити поліціянта, так що той лише з трудом утік. Покликана жандармерія стрінула ся рівнож з нападом робітників, з котрих вісьмох з криком: «гура на жандармів» кинула ся на них. По короткій бійці, без ужитя оружя, жандарми арештували авантюриків і за-кувши їх, відставили до в'язниці судової в Тернополи.

— **Аристократична авантюриця.** В Берліні арештовано оноді голосну російську авантюрицю, княгиню Трубецьку, під закидом ріжних ошу-канств. Доносять, що княгиня відобрала собі жите, повісивши ся у в'язниці.

— **Роз'ярений бик.** Сими днями відограла ся на двірці в Базилі страшна сцена. При транс-порті рогатої худоби, зірвав ся один бик і ви-біг на площу перед товарним двірцем. Одного з залізничих урядників, котрий єму заступив дорогу, зірвав на роги і кинув високо у воздух. Тяжко раненого піднесено пізнійше з землі. Від-так звернув ся звівр до другого чоловіка, котрий его хотів притримати. Третого і четвертого стрі-нуло те саме. Коли переполох дійшов до най-вишого степеня, прибув якийсь др. Цанф з стріль-бою. Перша куля поцілила бика в груди, але не повалила відразу на землю; противно, бик звер-нув ся до стоячого оподайки коня при возі і ударив на него. Удар був слабій, бо хтось в тій самій хвили ударив бика друком в голову. Друга куля перейшла через живіт, а доперва трета поціливши в серце, повалила бика на землю. З чотирох ранених осіб дві є небезпечно покалічені.

— **Запис вегетаріянина.** Недавно помер в Бон професор університету Барон, котрий записав місту Берлинови 470.000 марок з тим жаданєм, щоби за ту суму заложено в Берліні вихова-чий інститут для дітгий, відживлюваних після вимог вегетаріянізму, котрий заборонює їсти м'ясні страви.

— **В сні.** В Парижі один горожанин бульвару d'Alfortville завідомив поліцію, що в ночи вкра-дено єму з помешканя 60.000 франків в акциях і державних паперах. Глядана поліції не осягну-ли жадного успіху. Небавом потім пан Ц. му-сів свою жінку, недужу на нерви, віддати до за-веденя Salpetriere. Там дослідив дотичний лікар, що на стан пані Ц. мусила вплинути якась зла відомість. Від єї мужа довідав ся він о краде-жи гроший і о неможливости викритя злодія. Лікар отже попав на здогад, чи жінка окраденого случайно чого о крадежи не знає, а що в ста-ні великого зденервованя може бути податна до медиум, то за згодою мужа впровадив єї в гіпнотичний сон. Втеравши сьвідомість розказа-ла она, що тої самої ночі, коли після оповіда-на єї чоловіка, мала лучити ся крадіж, она взя-ла папери і вложивши всі до касетки, занесла до огороду і там під вишневим деревом зако-пала. І дійсно касетку найдено на означе-нім місці — але ніхто не тішив ся так відзи-сканою стратою як сама пані Ц., котра не пред-чувала навіть, що сама сховала гроші.

— **Нові копальні нафти,** майже так великі і богаті як і в Баку, мають незабаром повстати над Чорним морем близько ріки Інгур. Сеся наф-тодайна місцевість належить до князя Мін-грельського, а заарендував єї якийсь купець з Москви. Російский геолог Венуков думає, що Аноклін (таку має назву головна місцевість, де відкрито нові копальні нафти) стане ся скоро дуже небезпечною суперницею Баку.

— **Дефравдації на Угорщині.** В будапештен-ськім товаристві обезпечен на жите «Mutual» украв касиєр Густав Гохзінгер 150.000 зр. і утік. — Міска каса опадности в Арадї перестала ви-плачувати в наслідок великих дефравдацій. Ка-піталу акційного в квоті 500.000 зр. нема ціл-ком. Акції, котрі перед кількома місяцями но-

Якимчук. Яке там добре? Там треба гро-ший, а з грішми то і у нас можна ще примі-стити ся. Як би так мав котрий дві тисячі, а хотів з ними взяти ся до роботи, щадити і про-мишляти, то зажив би тут красше, як там у Канаді.

Гнат. Та правда. Ви не мали навіть тільки на початок а от, як вам веде ся?! Далі-далі, то Мошко цілком скапанів.

Микола. Він вже таки скапанів. Се вже не той «пан Мошко», що був давнійше, се вже про-стий Мойші-бас.

Двчина (що недавно прийшла до склепу і купує три ляді). Він тепер ходив оттут попід вікна та заглядав сюда до середини.

Дехто. Чого заглядав?

Двчина. Або я знаю? Я виділа его, як ішла у крамницю.

Парубок. Стривайте, я засяду ся, а як при-ловлю, то поздоровлю его від Грицька (показує рукою.)

Дальше буде.

товано на 600 зр., не мають тепер ніякої вар-
тості.

— Чи пекло огнисте? Американські часописи доносять о такім випадку. Директор одної школи по укінченій госпітальній кляси сказав, що учителька тої кляси так потрібна для тої школи як пекло на порохівню. Учителька заскаржила директора до суду о обиду чести, виводячи в сей спосіб: Я маю бути для школи так придатною як пекло на порохівню; пекло є огнисте, отже не надає ся на порохівню, затим я після твердження директора не маю кваліфікації на учительку, що власне становить обиду. Защитник директора закинув тому виводу, що він тоді лише справедливий, наколи пекло є огнисте, инакше не опираєсь на ніякій основі. А власне то питанє, яке є пекло, остає доси невияснене і непевне. Не маємо певности, що пекло огнисте, що отже не надає ся на порохівню, — нема проте певности, чи в твердженю директора містить ся осуд, що учителька відповідає або не відповідає вимогам школи. Здавало ся, що супроти сеї оборони учителька програла. Але серед загального напруження умів судової авдиторії забрав голос адвокат учительки яко жалобник і сказав: »В пятій главі евангелія св. Матея читаємо о »пекольнім огни« тому пекло мусить бути огнисте і то ноторично. Наша аргументація не є безосновна«. Суд прихилив ся до того погляду, uznав ноторичним, що пекло огнисте і засудив директора на заплату 100 доларів відшкодована.

— Дрібні вісти. В Гав-кав в Хінах згоріло дня 1-го с. м. десять тисяч домів, причім около тисяч людей стратило жите. Пожар ширив ся на просторони двох квадратних миль англійских. — На весну звисний у Львові готель Жоржа буде збудований, а на єго місці розпочне ся будова нового гмаху після пляну віденських архітектів Гельмера і Фельнера. — Медичний виділ краківського університету упадає від часу заснова-

ня медицини на львівськім університеті значно. В біжучім півроці шкільнім записало ся на перший рік лише 17 слухачів. — Львівська академія торговельна буде поміщена в будинку учительської женьської семинарії при улиці Скарбівській, а семинарія перенесе ся на другий рік до ново збудованого гмаху при улиці Сакраменток. — Послугач з Grand-Café в Загребі виграв на один лос, що єго купив в кілька днів перед тим, суму 90.000 зр. — Шваґра американського президента Мек-Кінлія Жоржа Saxton-а найдено оноді на улиці міста Каптон (провінція Огайо) застріленого. — Цісар віде в суботу до Геделе на Угорщині. — В будинку ряшівського суду помер нагло радник суду Антін Габришевський. — В Сапогові під Галичем зачав перед кількома днями горіти на панських грунтах торф. З пожараща розноситься ся по цілій околиці смердяча вонь. Зі Львова виїхав там проф. університету (геолог) Дуніковський, щоби розслідувати се цікаве явище.

Телеграми.

Відень, 12. жовтня. Wiener Ztg. оголошує розпорядженє цілого міністерства з дня 11. с. м. котре зносить виїмковий стан, заведений розпорядженем з дня 28. червня с. р. для 33 повітів західної Галичини, в слідуєчих 10 повітах: Бяла, Домброва, Кольбушова, Ланцут, Мелец, Ніско, Ропчиці, Тарноберег, Вадовиці і Живець.

Берлин, 12. жовтня. З Шангаю надійшла телеграфічна звістка, що Англія намірає предприняти рішучі кроки, щоби привернути в Хінах правильні відносини в управі, занепокоєні тепер через двірську революцію.

Париж, 12. жовтня. При ліцитації урядженя в помешканю Золі, за перший фант, стіл, оцінений на 150 фр. заплатив видавець творів Золі п. Браскель 32.000 франків і покінчив ліцитацію в одній хвили.

Царгород, 12. жовтня. В послідних днях поліція приарештувала тут багато підозрілих осіб особливо італійского походження. Замкнула також під ключ багато Молодотурків. Суть се осторожности перед приїздом німецького цісаря Вільгельма.

Царгород, 12. жовтня. Вчера доручено державам відповіди порти на ноту чотирох держав. Султан приймає жаданя держав а при тим виказує деякі свої бажаня: удержанє якогось турецького гарнізону на Креті на знак зверхничої власти Туреччини, заведенє судів, скорє переведенє проєктів нової адміністрації.

Учитель

орган руского товариства педагогічн. двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірмьська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

1000

туток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туток
АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ
Львів, улица Галицка число 12.

Замавляючим 5.000 туток разом опакованє і відсилка franco

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовельству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шнід огневих.

»ДнѢстеръ« вступив в 6-тий рік своєї діяльности з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 вносить:

Фонд резервовий	78.874 зр. 47 кр.	} 176.143 зр. 87 кр.
Резерва премій	52.269 „ 40 „	
Фонд основний	50.000 „ — „	

Виплачені шкоди до кінця 1897 року 480.100 зр. 42 кр. Тарифи »ДнѢстра« дуже умірковані, услія обезпечєнь користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. Поліси »ДнѢстра« приймає Банн красвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечатись через »ДнѢстеръ« в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє (своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускїм язичі.

Товариство взаїмного кредиту »ДнѢстеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитку за отлатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів третих осіб по 4 1/2 %. Удїл членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в »ДнѢстрѣ«. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях і де нема близько агентів »ДнѢстра«, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

ІВАН ЯРИМОВИЧ

СКЛАД і РУКОДІЛЬНЯ
обуви мужескої, дамської і для дїтій
у Львові, площа Бернардинська число 10.

має честь повідомити отсим Ви. Публичку, що впрабляє ОБУВЕ НЕПРОМАКАЮЧЕ власного винайденя, з всякого рода шкір, як: Обувє мужеске і дамске, також чоботи з хольявами тревалі, надмірно легкі і по цінах дуже приступних. — Також приймає до відновленя і направи Кальоші і Плащі кавчукові, всякі гумові приряди як також зельованя обува кавчуком. — Всякі замісцеві замовленя виконує в можливю як найкоротшим часі. — Дякуючи за дотеперішні ласкаві взгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глубоким поважанем

Іван Яримович.

Спеціаліст до направи кальоші і плащів кавчукових.

Галицний Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі иньші находячі ся в обігу 4 1/2 % Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з улиці Трибунальської ч. 1. на ул. Лукасіньского ч. 4. (площа Каструм), філія ул. Театральна 16.

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і випозичальня заосмотрена в веїлякі знаряди почавши від найбогатших до найскромнійших. Цілі урядженя для покоїв до спаня, сальонів, ідален, др. — Меблі оріхові, ольхові, чорні також зелінні і гнуті, зеркала т. д.

Ціни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

ул. Лукасіньского ч. 1.

РОБИТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29, 1. п.

приймає ласкаві замовленя і виконує їх густовно і по приступних цінах. 44-104
НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах.
Замісцеві панночки приймає на помешканє.

Веїлякого рода
інструмента
музичні

найдешевше в
включнім фабричнім складі

І. Капраліка у Львові.

147 Цінниши даром. 20-24